

an objective and critical analysis of the criminal situation in the family and the results of the activities of the court, Prosecutor's office, bar, national police units and the public regarding their adequate use of social and legal response, the introduction of a more severe punishment for the commission of domestic crime by the offender [2, p. 23].

Thus, it is worth talking about domestic crime and not keeping silent. Unfortunately, modern civilized society has not yet offered a model of behavior to the family yet that would allow the offender to commit crimes in the family sphere in the future.

What is the sphere of values of family life, if it has manifestations of domestic crime?

Are the legal norms, which are enshrined in the criminal law to overcome domestic crime and punish the offender?

Are the law enforcement agencies of Ukraine ready to counteract organized crime?

Is the Ukrainian criminological science ready to offer society a model for countering and preventing organized crime?

By the way, according to our research, the strategy for countering and preventing domestic crime should be based on open communication of the family, a dialogue between the abuser and the victim, discussion of this problem in the mass media and so on.

List of references

1. Голіна В. В. Деякі зауваження і пропозиції щодо криміналізації домашнього насильства. *Новели законодавства про запобігання та протидію домашньому насильству*: матеріали міжнар. круглого столу (27 верес. 2019 р.). Київ : Нац. акад. прокуратури України, 2019. 184 с.

2. Богатирьова О. І. Кримінологічна модель протидії та запобігання домашній злочинності. *Феміда*. 2019. № 12 (288). С. 21-26.

Богатирьов Андрій Іванович,

доцент кафедри кримінального права та кримінології Університету державної фіскальної служби України, кандидат юридичних наук

ЗАПОБІГАННЯ ПОШИРЕННЮ КОРУПЦІЙНОЇ ЕКСПАНСІЇ В УКРАЇНІ

Анотація. У тезах зазначимо, що корупційна експансія в Україні це сфера панування та впливу на всі галузі суспільного життя людей, яка виходить за межі правового виміру і, є наслідком системних суперечностей політичного, морально-психологічного, економічного, організаційно-управлінського, правового та ідеологічного характеру.

Ключові слова: корупційна експансія, запобігання, правовий вимір, корупціонери, суспільство.

Summary. The corruption expansion in Ukraine was described in the theses. It is a sphere of domination and influence on all areas of public life, which isn't controlled with the legal norms and is the result of systemic contradictions of political, moral, psychological, economic, organizational, managerial, legal and ideological nature.

Keywords: corruption expansion, prevention, legal dimension, corrupt officials, society.

Нова доба розвитку нашої держави засвідчила, що проблема корупційної експансії в Україні з'явилася не сьогодні, вона вже десятиліттями обговорюється як у державних і громадських інституціях, у засобах масової комунікації, серед населення країни, вченими на конференціях, симпозіумах, круглих столах. Варто засвідчити, що певні зрушення у запобіганні корупційній експансії в Україні є: зокрема, нова законодавча база, яка постійно удосконалюється; створення антикорупційних органів, у тому числі, і антикорупційного суду; десятки захищених дисертацій з даної тематики; постійні гучні заяви про порушення кримінальних проваджень щодо корупціонерів тощо.

До речі, варто зауважити, що саме вчені кримінологи серед заходів запобігання корупції в Україні надали пропозиції щодо створення в Україні самостійних органів. І вони такі були утворені:

1) Національне антикорупційне бюро (НАБУ) – державний правоохоронний орган, на який покладається здійснення досудового розслідування кримінальних корупційних правопорушень, передбачених ст. 191, 206-2, 209-211, 354, 364, 366-1, 368, 368-5, 369, 369-2, 410, а також запобігання вчиненню нових злочинів;

2) Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру (САП) – самостійний структурний підрозділ Генеральної прокуратури України, на який покладена здійснення нагляду за додержанням законів під час проведення оперативно-розшукової діяльності досудового розслідування НАБУ; підтримання державного обвинувачення у відповідних провадженнях; представництво інтересів громадянина або держави в суді у випадках, передбачених законом і пов'язаних із корупційними або пов'язаними з корупцією правопорушеннями;

3) Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) – центральний орган виконавчої влади, який формує та реалізує державну антикорупційну політику, має превентивну функцію, зокрема перевіряє декларації державних службовців.

4) Антикорупційний суд, який розглядає кримінальні провадження виключно корупційні.

Здавалося все, корупційній експансії в Україні настане кінець. Створення таких потужних державних органів зламає хребет корупції й корупційна експансія піде в минуле. Однак, на жаль, стан корупційної злочинності засвідчує інше. Між тим, продовжується утримування за рахунок податків нової армії чиновників, збільшується їх заробітна платня, створюються умови роботи європейського рівня,

але суттєвого покращення ситуацію у сфері запобігання корупційної експансії не проглядається.

На жаль, корупційна експансія в Україні значно поширилась і проникла у всі сфери життєдіяльності суспільства. Особливе місце вона зайняла у політичній, економічній, медичній, освітній та правоохоронній сфері. Тому, зміна Президента країни, монобільшість в парламенті, викликали надію у населення країни (74%), що наша національна безпека буде захищена від багатьох негативних явищ, в тому числі, і від корупційної експансії.

Поряд з тим, складність запобігання корупційній експансії в Україні полягає в наступному:

- по-перше, в державі не вироблений імунітет реального впливу на корумповані структури та конкретних осіб, що мають владу і повноваження, не вчиняти корупційні правопорушення;

- по-друге, не напрацьований правовий механізм перешкоджання проникненню в державні інституції корумпованих осіб, схильних до вчинення корупційного правопорушення;

- по-третє, не професіоналізм, а іноді й не бажання правоохоронних органів запобігати корупційної експансії;

- по-четверте, відсутність політичних сил стати на заваді корупційної експансії в Україні.

Варто зазначити, що алгоритмів як запобігти корупційної експансії в Україні запропоновано багато, від нетерпимого ставлення суспільства до корупційної експансії до її подолання у свідомості кожного з нас. У цьому контексті варто підтримати позицію вітчизняного вченого Романова М. В. про те, що без підготовки свідомості населення до неприйняття корупції, без формування антикорупційного менталітету, без формування громадської думки, яка не допускає корупційних проявів, є неможливим вести ефективну і результативну роботу по запобіганню корупції. Цей напрям діяльності згадується як у антикорупційній стратегії, так і в профільному законі України «Про запобігання корупції».

Фактично Закон, як зауважує дослідник, передбачає діяльність у двох напрямках: це антикорупційна пропаганда, тобто формування за допомогою розповсюдження у ЗМІ та інших джерелах інформації про корупційні правопорушення і їх вплив на суспільні відносини, формування за допомогою інформації усталеного загальногромадського сприйняття корупції як небажаного та неприпустимого явища. І другий напрямок – це антикорупційна освіта. Це спеціальна професійна діяльність з надання достовірної інформації про феномен корупції, його прояви та причини, а також наслідки, який він тягне за собою, шляхи протидії та запобігання корупції і суб'єктів антикорупційної діяльності [1, с. 69].

Поділяючи думку дослідника ми пропонуємо третій напрям – це обов'язкове декларування своїх статків для всіх громадян країни, а у випадку їх незаконного набуття, надати право суду конфіскувати їх на

користь держави, а в державному бюджеті передбачити в частині надходження коштів у державний бюджет і дане надходження.

Водночас, настав час переглянути суб'єктів запобігання корупції, провести аудит їх ефективної діяльності. Ввести до Кримінального кодексу України норму, яка б передбачала покарання даних суб'єктів за невиконання своїх повноважень у сфері запобігання корупції – у виді штрафу або позбавлення права обіймати державні посади на певний строк.

До цього закликає нас і вітчизняний вчений Левченко Ю. О., який вважає, що в Україні корупція є структурованою і здійснює системний вплив на представників влади та управлінців, саме тому вона із суспільно неприйнятої поведінки поступово перетворюється на правило і виступає звичним способом вирішення життєвих проблем, стає нормою функціонування влади і образом життя значної частини суспільства [2, с. 59].

До речі, за дослідженням наукової школи «Інтелект» більшість громадян країни (85 %) розуміють, що пропонувати неправомірну вигоду – це принизливе, аморальне і навіть протиправне явище, але на рівні психологічних чинників, негативних традицій та звичаїв, що склалися багатьма поколіннями, змінити власну поведінку дуже складно. Більше того, не всі готові вирішувати власні життєві проблеми законним способом.

Тому, корупційна експансія в загальному та буквальному розумінні допомагає людині купувати все – посаду, пільги, заступництво у законодавчій, виконавчій та судовій влади тощо.

Отож, узагальнюючи вищевикладене зазначимо, що корупційна експансія в Україні це сфера панування та впливу на всі галузі суспільного життя людей, яка виходить за межі правового виміру і, є наслідком системних суперечностей політичного, морально-психологічного, економічного, організаційно-управлінського, правового та ідеологічного характеру.

Список використаних джерел

1. Романов М. В. Основні засади запобігання корупції. ГО «Харківська правозахисна група». Харків: ТОВ «Видавництво «Права людини»», 2017. С. 69-70.

2. Левченко Ю. Системність як ідентифікуюча ознака корупції. Світ без корупції: міф чи реальність? Матеріали дискусійної панелі Першого Харк. Міжнар. юрид. форуму «Право та проблеми сталого розвитку в глобалізованому світі» (Харків, 3–6 жовт. 2017 р.). Харків: Право, 2017. 142 с.